

Vendim nr. 22, datë 03.03.2026

(V-22/26)

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga: Fiona Papajorgji, Kryetare, Marsida Xhaferllari, Sonila Bejtja, Sandër Beci, Ilir Toska, Marjana Semini, Genti Ibrahim, anëtarë, me sekretare Farisja Idrizaj, në datën 03.03.2026 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve kërkesën nr. 3 (Gj) 2025 të Regjistrimit Themeltar, që u përket:

KËRKUES: **GJERGJ LUKA**, përfaqësuar nga avokati Ded Guri, me prokurë.

SUBJEKT I INTERESUAR:

INSTITUCIONI I EKZEKUTIMEVE TË VENDIMEVE PENALE, BURREL, përfaqësuar nga drejtori Fari Dema.

DREJTORIA E PËRGJITHSHME E BURGJEVE, përfaqësuar nga drejtori i përgjithshëm, Klevis Qose.

AVOKATURA E SHETIT, ZYRA VENDORE, TIRANË (në mungesë)

OBJEKTI: **Konstatimi i shkeljes të të drejtave kushtetuese të kërkuarit, përfshirë shkeljen e neneve 44 (e drejta për zhdëmtim), 42 (e drejta për një proces të rregullt ligjor) dhe 18 (barazia para ligjit).**

Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2024-3708, datë 25.09.2024 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

Kthimi i çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Urdhërimi i organeve përkatëse të garantojnë shpërblimin e plotë për punën e kryer nga kërkuari në përputhje me ligjin dhe vendimet përkatëse për periudhën 01.09.2001-30.03.2010, në përputhje me pagën minimale të përcaktuar në Vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 303, datë 25.03.2009 “Për miratimin e rregullores së përgjithshme të burgjeve”.

BAZA LIGJORE: Nenet 18, 42, 44, 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); nenet 71 dhe 72 të ligjit nr. 8577/2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*Ligji Organik i Gjykatës*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Genti Ibrahim, mori në shqyrtim pretendimet e kërkuetit Gjergj Luka (*kërkueti*), që ka kërkuar pranimin e kërkesës, parashtrimet e subjekteve të interesuara, Institucionit të Ekzekutimit të Vendimeve Penale (*IEVP*), Burrel dhe Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve (*DPB*), që kërkuar rrëzimin e kërkesës, konstatoi mungesën e prapësimeve me shkrim të subjektit të interesuar, Avokaturës së Shtetit, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Në vitin 1995 kërkueti është dënuar me 18 vjet burgim. Gjatë kohës së vuajtjes së dënimit, kërkueti ka qenë i punësuar fillimisht si furnitor kuzhine e më pas, për periudhën 01.09.2001-30.03.2010, si kaldajist në IEVP-në, Burrel.

2. Gjatë kohës së vuajtjes së dënimit, administrata e IEVP-së, Burrel, bazuar në dekretin e Presidiumit të Kuvendit Popullor nr. 7298, datë 08.04.1989 “Për zbritjen e dënimit të personave të dënuar me heqje të lirisë, që aktivizohen në punë, kur plotësojnë e tejkalojnë normën” (*dekreti i vitit 1989*), ka përcaktuar shpërblimin e punës së kryer nga kërkueti në masën 90 lekë në muaj për një periudhë kohore pune prej 105 muajsh.

3. Pas rifitimit të lirisë, në datën 23.01.2014, kërkueti i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë me kërkesëpadi kundër IEVP-së, Burrel dhe DPB-së, Tiranë, me pretendimin se shpërblimi për punën e kryer në burg nuk duhej llogaritur sipas dekretit të vitit 1989, por sipas

ligjit nr. 8328, datë 16.04.1998 “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim” (*ligji për trajtimin e të dënuarve*), të ndryshuar.

4. Në korrik të vitit 2014 Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka vendosur pranimin e padisë së kërkuesit, pasi ka përcaktuar se marrëdhënia e punës së kërkuesit me IEVP-në rregullohej nga ligji për trajtimin e të dënuarve, i cili në nenin 34, paragrafi 1 i tij, parashikonte se puna e të burgosurit shpërblehet sipas kritereve të përcaktuara me vendim të Këshillit të Ministrave dhe nga VKM-ja nr. 303, datë 25.03.2009 “Për miratimin e rregullores së përgjithshme të burgjeve” (*Rregullorja e Burgjeve*), e dalë në zbatim të tij. Sipas asaj gjykate, në nenin 84, paragrafi 1, të Rregullores së Burgjeve përcaktohej se “paga për punën e të burgosurit nuk mund të jetë më e ulët se paga minimale e caktuar me VKM”, ndërsa në paragrafin 2 të të njëjtit nen është parashikuar se “paga e të burgosurit për punën e kryer është e përbërë nga (a) të ardhurat që i jepen periodikisht të burgosurit të punësuar nga administrata e IEVP-së për të mbuluar shpenzimet e zakonshme gjatë qëndrimit në burg; (b) shuma që IEVP-ja ruan në llogarinë personale të të burgosurit të punësuar, e cila i jepet atij kur përfundon ekzekutimi i vendimit me burgim, shumë e cila përbëhet nga të paktën 10% e vlerës së pagës për punën; (c) shuma që u përgjigjet detyrimeve ndaj sigurimeve shoqërore, shëndetësore, tatimeve, si dhe detyrimeve dhe shpenzimeve që ka i burgosuri gjatë kohës së qëndrimit në burg, të cilat përcaktohen me urdhër të ministrit të Drejtësisë”.

5. Pas përcaktimit të ligjit të zbatueshëm, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka caktuar ekspert kontabël për të përlllogaritur vlerën takuese të shpërblimit për kërkuesin. Bazuar në nenin 84, paragrafi 1, të Rregullores së Burgjeve dhe në VKM-të që kishin caktuar pagën minimale në shkallë vendi ndër vite, eksperti kontabël arriti në përfundimin se IEVP-ja, Burrel i detyrohej kërkuesit në shumën 147.637, lekë si vlerë e papaguar për punën e kryer për 105 muaj gjatë vuajtjes së dënimit (përfshirë kamatëvonesat deri ditën e ngritjes së padisë).

6. Kundër vendimit ka ushtruar ankim pala e paditur, IEVP-ja, Burrel dhe DPB-ja, Tiranë, që ka parashtruar 2 argumente në lidhje me masën e shpërblimit: (i) ndonëse neni 34 i ligjit për trajtimin e të dënuarve ka përcaktuar se “*puna ...shpërblehet sipas kritereve të përcaktuara me vendim të veçantë të Këshillit të Ministrave*” dhe Rregullorja e Burgjeve e vitit 2009 ka përcaktuar se “*paga për punën e të burgosurit nuk mund të jetë më e ulët se paga minimale e caktuar me VKM*”, në 2 shkurt të vitit 2011 është miratuar VKM-ja nr. 73, datë 02.02.2011 “Për disa ndryshime dhe shtesa në vendimin e Këshillit të Ministrave” (*VKM-ja nr.73/2011*), neni 95/1/1 i së cilës ka bërë disa ndryshime dhe shtesa në Rregulloren e Burgjeve të vitit 2009, duke përcaktuar

se “procedurat e punësimit të të burgosurve vihen në zbatim menjëherë pas ... miratimit të buxhetit për shpërblimin e punës së tyre”, ndërkohë që ky buxhet nuk ishte miratuar ende nga Këshilli i Ministrave kur u llogarit shpërblimi; (ii) Rregullorja e Burgjeve e vitit 2009 nuk ka fuqi prapavepruese, për rrjedhojë akti i ekspertimit që ka përlllogaritur shpërblimin e kërkuesit sipas asaj rregulloreje është i pasaktë dhe për pasojë vendimi gjyqësor i bazuar në të është i paligjshëm.

7. Në shtator të vitit 2015 Gjykata e Apelit Tiranë ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë, duke arsyetuar se ligji për trajtimin e të dënuarve i vitit 1998 dhe Rregullorja e Burgjeve e vitit 2009, e dalë në zbatim të tij, janë të zbatueshme në përcaktimin e masës së shpërblimit për punën e kryer në burg nga kërkuesi.

8. Në rekurs kërkuesi ka pretenduar se gjykatat e faktit, ndonëse kanë përcaktuar drejt ligjin e zbatueshëm, e kanë zbatuar gabim atë, pasi, ndryshe nga sa parashikojnë ligji i vitit 1998 për trajtimin e të dënuarve dhe Rregullorja e Burgjeve e vitit 2009, sipas të cilave puna e të burgosurit paguhet jo më pak se paga minimale, ato gjykata i kanë caktuar si shpërblim kërkuesit vetëm 10% të pagës minimale (jo pagën e plotë), duke keqinterpretuar urdhërimin e nenit 84, paragrafi 2, të Rregullores së Burgjeve, i cili parashikonte se IEVP-ja duhet të ruajë në llogarinë personale të të burgosurit të punësuar të paktën 10% të vlerës së pagës për punën e kryer, e cila i jepet atij në përfundim të ekzekutimit të vendimit me burgim. Po kështu, ka ushtruar kundërrkurs dhe pala e paditur, IEVP-ja, Burrel, duke parashtruar të njëjtat pretendime si në ankim.

9. Me vendimin nr. 00-2024-3708, datë 25.09.2024, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vendosur mospranimin e rekursi, me arsyetimin se nuk përmbante shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 472 të KPC-së.

10. Në datën 25.02.2025 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) me ankim kushtetues individual, sipas objektit të tij, i cili, pasi është plotësuar sipas kërkesave të Ligjit Organik të Gjykatës, është regjistruar në datën 16.04.2025. Kolegji i Gjykatës në datën 25.06.2025 ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazën e dokumenteve.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

11. **Kërkuesi**, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se i është cenuar:

11.1. *E drejta për proces të rregullt ligjor*, e garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, në drejtim të së drejtës së aksesit substancial, pasi Gjykata e Lartë nuk i ka dhënë

përgjigje pretendimit të parashtruar në rekurs se gjykatat e faktit, duke interpretuar gabim Rregulloren e Burgjeve të vitit 2009, i kanë kufizuar shpërblimin për punën e kryer në burg në masën 10% të pagës minimale, ndërkohë që duhet të kishte përfituar të plotë pagën minimale.

11.2. *Parimi i barazisë përpara ligjit*, i garantuar nga neni 18, pika 1, i Kushtetutës, pasi është trajtuar në mënyrë të ndryshme nga të dënuarit e tjerë që kanë kryer punë të ngjashme, të cilëve u është paguar paga minimale ose u është njohur ulje e dënimit për ditët e punës, sipas përcaktimeve të dekretit të vitit 1989.

11.3. *E drejta për rehabilitim dhe zhdëmtim*, e garantuar nga neni 44 i Kushtetutës, pasi institucionet shtetërore i kanë shkaktuar një dëm të drejtpërdrejtë financiar duke mos i dhënë pagën minimale të përcaktuar në Rregulloren e Burgjeve të vitit 2009.

12. *Subjekti i interesuar, IEVP-ja, Burrel*, në mënyrë të përmbledhur, ka prapësuar se pretendimet e kërkuarit nuk qëndrojnë, pasi: (i) ligji i zbatueshëm për caktimin e masës së shpërblimit për punën e kryer nga kërkuari gjatë vuajtjes së dënimit është dekreti i vitit 1989 dhe bazuar në atë dekret kërkuari është shpërblyer me 90 lekë në muaj për punën e kryer; (ii) vërtet neni 34 i ligjit të vitit 1998 për trajtimin e të dënuarve ka përcaktuar se “puna ...shpërblehet sipas kritereve të përcaktuara me vendim të veçantë të Këshillit të Ministrave” dhe Rregullorja e Burgjeve e vitit 2009 ka përcaktuar se “paga për punën e të burgosurit nuk mund të jetë më e ulët se paga minimale e caktuar me VKM”, por në 2 shkurt 2011 është miratuar VKM-ja nr. 73/2011, neni 95/1/1 i së cilës ka bërë disa ndryshime dhe shtesa në Rregulloren e Burgjeve të vitit 2009, duke përcaktuar se “procedurat e punësimit të të burgosurve vihen në zbatim menjëherë pas ...miratimit të buxhetit për shpërblimin e punës së tyre”, ndërkohë që ky buxhet nuk ishte miratuar ende nga Këshilli i Ministrave në kohën e llogaritjes së shpërblimit.

13. *Subjekti i interesuar, DPB-ja*, në mënyrë të përmbledhur ka prapësuar se përpara miratimit të VKM-së nr. 602, datë 13.10.2021 “Për përcaktimin e rregullave të posaçme për punësimin e të burgosurve, kushtet e punës, kohëzgjatjen dhe shpërblimin e saj” (*VKM-ja nr.602/2021*), shpërblimi i punës së kryer nga të burgosurit është kryer sipas dekretit të vitit 1989. Për periudhën e punës të pretenduar prej kërkuarit si e papaguar, që daton nga 01.09.2001-25.03.2009, është zbatuar VKM-ja nr. 96, datë 09.03.2000 “Për miratimin e rregullores së Përgjithshme të Burgjeve” (*VKM-ja nr.96/2000*), e cila ka qenë në fuqi në momentin kur ka lindur marrëdhënia juridike mes punëmarrësit të dënuar dhe punëdhënësit, ndërsa Rregullorja e Burgjeve

e vitit 2009, të cilës i referohen gjykatat, i fillon efektet pas datës 25.03.2009, kur ka hyrë në fuqi, e si e tillë nuk mund të ketë efekte prapavepruese dhe të aplikohet për periudhën e pretenduar prej kërkuessit.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimimin e kërkuessit

14. Çështja e legjitimitetit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të Ligjit Organik të Gjykatës, çdo individ mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë edhe kriteret e nenit 71/a të Ligjit Organik të Gjykatës, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike efektive, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, si dhe mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

15. Në rastin në shqyrtim Gjykata vlerëson se kërkuessi, si bartës i të drejtave dhe lirive themelore që pretendohet se janë cenuar, legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, pasi ka qenë palë ndërgjyqëse në procesin gjyqësor objekt kontrolli, për rrjedhojë justifikon interesin në çështjen e parashtruar.

16. Një kriter tjetër paraprak është *shterimi i mjeteve juridike efektive*, që përcaktohet nga neni 131, pika 1, shkronja “f”, i Kushtetutës, sipas të cilit individ mund t’i drejtohet Gjykatës me ankim kushtetues individual, vetëm pasi të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike efektive për mbrojtjen e të drejtave kushtetuese që ai pretendon se i janë cenuar. Ky rregull nënkupton jo vetëm që individ t’u jetë drejtuar të gjitha instancave të zakonshme, duke respektuar kërkesat formale dhe afatet e parashikuara në ligjin procedural, por edhe që të gjitha pretendimet që ngre në këtë Gjykatë t’i ketë paraqitur më parë në këto instanca, të paktën në substancë (*shih vendimet nr. 14, datë 21.06.2022; nr. 12, datë 09.03.2021; nr. 8, datë 19.03.2018 të Gjykatës Kushtetuese*). Në thelb, ky rregull synon t’u japë organeve publike dhe, në veçanti, gjykatave të juridiksionit të zakonshëm mundësinë të parandalojnë ose korrigjojnë në substancë shkeljet e pretenduara të të

drejtave kushtetuese të individit. Ana tjetër e rregullit të shterimit të mjeteve juridike përfshin detyrimin e vet individit që të tregojë kujdesin dhe vëmendjen e duhur për të paraqitur kërkesa, kundërshtime ose ankime te organet publike dhe gjykatat e juridiksionit të zakonshëm për rrethanat që mbështesin pretendimet për cenimin e të drejtave kushtetuese (*shih vendimet nr. 10, datë 07.03.2023; nr. 25, datë 13.10.2022 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Në rastin konkret, kërkuesi ka pretenduar, ndër të tjera, cenimin e parimit të barazisë para ligjit, të garantuar nga neni 18, pika 1, i Kushtetutës, pasi është trajtuar në mënyrë të ndryshme nga të dënuarit e tjerë që kanë kryer punë të ngjashme, të cilëve u është paguar paga minimale ose u është njohur ulje e dënimit për ditët e punës. Lidhur me këtë pretendim, Gjykata konstaton se kërkuesi nuk e ka ngritur në rekursin në Gjykatën e Lartë, por vetëm në ankimin kushtetues individual. Për rrjedhojë, për këtë pretendim, ai nuk ka shteruar mjetet ligjore në dispozicion.

18. Për sa i takon pretendimit kryesor të kërkuesit lidhur me ligjin e zbatueshëm për llogaritjen e shpërblimit dhe, më tej, keqlllogaritjen e shpërblimit nga gjykatat e faktit, ndonëse kërkuesi nuk ka paraqitur ankim në gjykatën e apelit (gjykimi në apel është vënë në lëvizje nga subjektet e interesuara, IEVP-ja, Burrel dhe DPB-ja, Tiranë), në kushtet kur objekt gjykimi në të gjitha shkallët e gjykimit ka qenë edhe çështja e ligjit të zbatueshëm, e cila merret në shqyrtim nga gjykatat edhe kryesisht, si dhe duke mbajtur parasysh se objekt i kërimit në Gjykatë është vetëm vendimi i Gjykatës së Lartë, Gjykata vlerëson se kërkuesi i ka shteruar mjetet ligjore në dispozicion për këtë kërkim dhe për pretendimet e tjera objekt kërkitimi.

19. Gjithashtu, kërkuesi legjitimohet edhe *ratione temporis*, pasi vendimi i Gjykatës së Lartë është publikuar në faqen zyrtare të saj në datën 12.12.2024, ndërsa ankimi kushtetues individual është paraqitur në datën 25.02.2025, pra brenda afatit 4-mujor të parashikuar nga neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i Ligjit Organik të Gjykatës.

20. Për sa i përket legjitimitimit *ratione materiae*, Gjykata vëren se kërkuesi ka pretenduar cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor në aspektet të së drejtës së aksesit substancial, si dhe së drejtës për rehabilitim dhe zhdëmtim, të garantuara respektivisht nga nenet 42 dhe 44 të Kushtetutës. Nisur nga përmbajtja e argumenteve të parashtruara, të cilat, në thelb, kanë të bëjnë me mosmarrjen përgjigje nga Gjykata e Lartë lidhur me keqinterpretimin e Rregullores së Burgjeve të vitit 2009 nga gjykatat e faktit në përlllogaritjen e masës së shpërblimit të punës së kryer në burg, si dhe duke mbajtur në konsideratë se çështja lidhet me shpërblimin e punës së kryer gjatë vuajtjes së dënimit, në kuadër të funksionit rehabilitues dhe riedukues të tij, Gjykata çmon

se pretendimet në thelb lidhen me garancitë që ofron neni 26 i Kushtetutës, i cili ndalon punën e detyruar. Për rrjedhojë, Gjykata çmon t'i analizojë këto pretendime në këndvështrim të nenit 42 të Kushtetutës, sipas të cilit të drejtat e njohura me Kushtetutë nuk mund të cenohen pa një proces të rregullt dhe se kushdo, për mbrojtjen e tyre, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë.

21. Për sa më sipër, Gjykata do të shqyrtojë pretendimet e kërkuarit në themel në drejtim të së drejtës së aksesit substancial të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1. Për pretendimin e cenimit të së drejtës së aksesit substancial të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor

22. Kërkuarisi ka pretenduar se Gjykata e Lartë ka refuzuar të shqyrtojë shkeljet e ligjit material dhe procedural, si dhe shkaqet e parashtruara në rekurs, duke mos i dhënë mundësinë kërkuarit të adresojë zbatimin e gabuar të Rregullores së Burgjeve të vitit 2009 nga gjykatat e faktit, të cilat kanë kufizuar shpërblimin e kërkuarit në masën 10% të pagës minimale, ndërkohë që duhet të kishte përfituar të plotë pagën minimale në shkallë vendi. Po sipas kërkuarit, duke mos i dhënë pagën minimale të përcaktuar në Rregulloren e Burgjeve, institucionet shtetërore i kanë shkaktuar një dëm të drejtpërdrejtë financiar.

23. Subjekti i interesuar, IEVP-ja, Burrel, ka prapësuar se pretendimet e kërkuarit nuk qëndrojnë, pasi bazuar në dekretin nr. 7289/1989 të Presidiumit të Kuvendit Popullor, deri në datën 25.10.2004 ai ka përfituar ulje dënimi 3.9 ditë në muaj dhe është shpërblyer me 90 lekë në muaj për punën e kryer. Me nxjerrjen e urdhrit të Prokurorisë së Rrethit Mat, bazuar në shkresën nr. 3223/2004 të Prokurorit të Përgjithshëm është urdhëruar korigjimi i ditëve të punës gjatë vuajtjes së dënimit të kërkuarit, për shkak të praktikës së gabuar të njohjes së ditëve të punës për efekt të shlyerjes së dënimit. Neni 34 i ligjit të vitit 1998 për trajtimin e të dënuarve ka përcaktuar se “puna nuk ka karakter dënimi dhe shpërblehet sipas kritereve të përcaktuara me vendim të veçantë të Këshillit të Ministrave”, ndërkohë neni 95/1/1 i VKM-së nr. 73/2011, me të cilin është miratuar Rregullorja e Burgjeve e vitit 2009, ka përcaktuar se procedurat e punësimit të të burgosurve vihen në zbatim menjëherë pas miratimit të strukturës organike të punës të të burgosurve dhe pas miratimit të buxhetit për shpërblimin e punës së tyre, ndërkohë që nuk kishte ende një miratim të tillë nga Këshilli i Ministrave.

24. Subjekti i interesuar, DPB-ja, ka prapësuar se para miratimit të VKM-së nr. 602/2021, shpërblimi i punës së kryer nga të burgosurit është kryer sipas dekretit të vitit 1989. Për periudhën e punës të pretenduar prej kërkuesit si e papaguar, që daton nga 01.09.2001-25.03.2009, është zbatuar VKM-ja nr. 96/2000, e cila ka qenë në fuqi në momentin kur ka lindur marrëdhënia juridike mes punëmarrësit të dënuar dhe punëdhënësit, ndërsa Rregullorja e Burgjeve e vitit 2009, të cilës i referohen gjykatat, i fillon efektet pas datës 25.03.2009, kur ka hyrë në fuqi, e si e tillë nuk mund të ketë efekte prapavepruese dhe të aplikohet për periudhën e pretenduar prej kërkuesit.

25. Neni 42, pika 1, i Kushtetutës sanksionon të drejtën për gjykim, ku e drejta e aksesit, që është e drejta për të vënë në lëvizje gjykatën, përbën një aspekt të saj. E drejta e aksesit u garanton subjekteve të cenuara të drejtën t'i drejtohen një gjykate, e cila do t'i dëgjojë pretendimet e tyre dhe do të shpallë një vendim pas një gjykimi të drejtë dhe publik. Kjo e drejtë e individit nuk përfshin vetëm të drejtën për të vënë në lëvizje gjykatën, por edhe të drejtën për të pasur prej saj një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë substancial dhe jo thjesht formal. Në rast se mohohet kjo e drejtë procesi konsiderohet i parregullt, sepse aksesit në gjykatë është, para së gjithash, një kusht kryesor për të realizuar mbrojtjen e të drejtave të tjera të individit (*shih vendimet nr. 22, datë 29.04.2021; nr. 3, datë 23.02.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

26. E drejta për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar i garantohet individit nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës. Funkzioni i vendimit të arsyetuar është t'u tregojë palëve që ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë. Detyrimi për garantimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor nuk nënkupton se kërkohet arsyetim i detajuar për çdo pretendim të palëve ndërgjyqëse, por ai varet nga natyra e vendimit në fjalë (*shih vendimet nr. 17, datë 23.03.2023; nr. 80, datë 18.12.2017; nr. 34, datë 13.06.2016 të Gjykatës Kushtetuese*). Arsyetimi i kufizuar i vendimeve të mospranimit të rekursit, si rregull, nuk cenon standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor. Megjithatë, kur në rekurs janë ngritur pretendime kushtetuese, Gjykata e Lartë, bazuar në parimin e subsidiaritetit që udhëheq raportet ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, duhet të investohet në ekzaminimin e tyre dhe të mbajë një qëndrim të shprehur lidhur me to (*shih vendimet nr. 19, datë 07.07.2022; nr. 11, datë 16.04.2018; nr. 45, datë 03.07.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

27. Në rastin konkret, Gjykata vë në dukje se kërkuesi, me pretendimin se i janë cenuar të drejtat kushtetuese të mësipërme, ka kundërshtuar vetëm vendimin e Gjykatës së Lartë, me të cilin

është vendosur mospranimi i rekursit të tij. Në situatën kur rekursi nuk është shqyrtuar në themel dhe për të respektuar kufirin midis juridiksionit kushtetues dhe atij gjyqësor, Gjykata për zgjidhjen e çështjes do t'i japë përgjigje pyetjes nëse Gjykata e Lartë ka arsyetuar mjaftueshëm lidhur me të drejtën e kërkuesit për t'u shpërblyer sipas ligjit për punën e kryer në kushtet e vuajtjes së dënimit në burg. Me fjalë të tjera, Gjykata do të kontrollojë nëse Gjykata e Lartë, gjatë ushtrimit të funksionit rishikues për mënyrën e interpretimit të ligjit të zbatueshëm nga gjykatat e faktit, ka përmbushur rolin subsidiar të mbrojtjes të të drejtave kushtetuese të kërkuesit.

28. Duke mbajtur në konsideratë kuadrin ligjor të mësipërm, Gjykata vëren se pas shlyerjes së dënimit me burgim, kërkuesi i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë me kërkesëpadi kundër IEVP-së, Burrel dhe DPB-së, Tiranë, me pretendimin se shpërblimi për punën e kryer në burg duhej llogaritur sipas ligjit të vitit 1998 për trajtimin e të dënuarve, të ndryshuar. Ajo gjykatë i ka dhënë të drejtë kërkuesit, duke pranuar se ligji i zbatueshëm në marrëdhënien e punës ndërmjet kërkuesit dhe IEVP-së, Burrel është ligji i sipërpërmendur, i cili në nenin 34, paragrafi 1, të tij ka përcaktuar se “puna e të burgosurit shpërblehet sipas kritereve të përcaktuara me vendim të Këshillit të Ministrave” dhe Rregullorja e Burgjeve e vitit 2009 e dalë në zbatim të tij. Sipas asaj gjykate, në nenin 84, paragrafi 1, të Rregullores së Burgjeve është përcaktuar se “paga për punën e të burgosurit nuk mund të jetë më e ulët se paga minimale e caktuar me VKM”, ndërsa në paragrafin 2 të të njëjtit nen është parashikuar se “paga e të burgosurit për punën e kryer është e përbërë nga: (i) të ardhurat periodike që i jepen periodikisht të burgosurit të punësuar nga administrata e IEVP-së për të mbuluar shpenzimet e zakonshme gjatë qëndrimit në burg, (ii) shuma që IEVP-ja ruan në llogarinë personale të burgosurit të punësuar, e cila i jepet atij kur përfundon ekzekutimi i vendimit me burgim, shumë e cila përbëhet nga të paktën 10% e vlerës së pagës për punën; (iii) shuma që u përgjigjet detyrimeve ndaj sigurimeve shoqërore, shëndetësore, tatimeve, si dhe detyrimeve e shpenzimeve që ka i burgosuri gjatë kohës së qëndrimit në burg, të cilat përcaktohen me urdhër të ministrit të Drejtësisë”. Pas përcaktimit të ligjit të zbatueshëm, ajo gjykatë ka caktuar ekspert kontabël për të përlllogaritur vlerën takuese të shpërblimit për kërkuesin, i cili, bazuar në nenin 84, paragrafi 1, të Rregullores së Burgjeve të vitit 2009 dhe në VKM-të ndër vite që kishin caktuar pagën minimale në shkallë vendi, ka arritur në përfundimin se për 105 muaj punë, IEVP-ja, Burrel i detyrohej kërkuesit në shumën 147.637, lekë si vlerë e papaguar për punën e kryer gjatë vuajtjes së dënimit, përfshirë kamatëvonesat deri në ditën e ngritjes së padisë në datën 23.01.2014. Po kështu, Gjykata e Apelit Tiranë ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së shkallës së

parë, duke arsyetuar se ligji i vitit 1998 për trajtimin e të dënuarve dhe Rregullorja e Burgjeve e vitit 2009 e dalë në zbatim të tij janë të zbatueshme në përcaktimin e masës së shpërblimit për punën e kryer në burg nga kërkuesi, si dhe se nuk mund të zbatohen më normat e sistemit të diktaturës së proletariatit.

29. Ndërkohë, megjithëse në rekurs kërkuesi ka pretenduar keqinterpretim të ligjit të zbatueshëm nga gjykatat e faktit në përlogaritjen e pagesës mujore në vlerën 10% të pagës minimale në shkallë vendi, Gjykata e Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit, me arsyetimin se nuk përmbante shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 472 të KPC-së.

30. Për sa më lart, Gjykata konstaton se për zgjidhjen e mosmarrëveshjes së parashtruar para gjykatave të faktit, këto të fundit, ndonëse kanë vlerësuar se marrëdhënia e punës së kërkuesit me IEVP-në, Burrel është rregulluar nga ligji për trajtimin e të dënuarve dhe Rregullorja e Burgjeve e vitit 2009 e dalë në zbatim të saj, pasi kanë konstatuar se kërkuesi jo vetëm nuk ka përfituar ulje dënimi për punën e kryer, por as nuk ka marrë shpërblimin e caktuar sipas ligjit, i janë referuar në vendimmarrje përlogaritjes në aktin e ekspertimit, i cili ka rezultuar të jetë kryer duke iu referuar nenit 84, paragrafi 2, shkronja “b”, të Rregullores së Burgjeve, ku është përcaktuar se *“shuma që IEVP-ja ruan në llogarinë personale të të burgosurit të punësuar, e cila i jepet atij kur përfundon ekzekutimi i vendimit me burgim, shumë e cila përbëhet nga të paktën 10% e vlerës së pagës për punën”*, si dhe VKM-ve që për periudhën e kërkuar kanë përcaktuar pagën minimale në shkallë vendi, pra duke përcaktuar se IEVP-ja, Burrel i detyrohet kërkuesit një vlerë të barasvlershme me 10% të vlerës totale të përlogaritur mbi pagën e referencës sipas VKM-ve në fuqi gjatë periudhës së punës të kryer nga kërkuesi. Ndërkohë, Gjykata e Lartë, si gjykatë ligji, megjithëse ndodhej përpara pretendimeve me natyrë kushtetuese, atë të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, në kuptim të interpretimit arbitrar të ligjit nga gjykatat e faktit, me pasojë, sipas kërkuesit, mbi të drejtën për rehabilitim dhe zhdëmtim, të garantuar nga neni 44 i Kushtetutës, në ushtrim të funksionit të saj dhe të parimit të subsidiaritetit, duhej të kishte mbajtur një qëndrim të shprehur në drejtim të pretendimeve të kërkuesit. Fakti nëse kërkuesit i përkiste, në interpretim të dispozitave të lartpërmendura, shuma prej 10% e vlerës totale ose vlera e plotë e saj është në kompetencë të Gjykatës së Lartë, si gjykatë ligji. Mospranimi nga kjo gjykatë i rekursit të kërkuesit, duke u mjaftuar vetëm me shqyrtimin *de plano* të çështjes dhe me arsyetimin e kufizuar se shkaqet e rekursit nuk janë nga ato të parashikuara nga ligji, pa i dhënë përgjigje të arsyetuar pretendimit me natyrë kushtetuese, ka vënë në dyshim respektimin dhe mbrojtjen e të drejtave

themelore kushtetuese. Në këtë drejtim, Gjykata, duke mbajtur në konsideratë se askush nuk mund të kryejë një punë të detyruar (*shih paragrafin 20 të vendimit*) vë në dukje se puna në burgje konsiderohet një mjet efektiv rehabilitimi vetëm nëse ajo shpërblehet në mënyrën e duhur (*shih vendimin 2 BvR 441/90, datë 01.07.1998 të Gjykatës Kushtetuese Federale të Gjermanisë*).

31. Në përmbledhje të argumenteve të mësipërme, Gjykata arrin në përfundimin se në rastin konkret pretendimi i kërkuesit për cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor, në drejtim të aksesit substancial lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor është i bazuar.

32. Në përfundim, Gjykata çmon se kërkesa e kërkuesit duhet të pranohet pjesërisht, sipas arsytimit të mësipërm të këtij vendimi.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, si dhe neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, njëzëri,

V E N D O S I:

1. Pranimin e pjesshëm të kërkesës.
2. Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2024-3708, datë 25.09.2024 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.
3. Dërgimin e çështjes për shqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 03.03.2026

Shpallur më 08.05.2026